

PATVIRTINTA
Telšių r. Varnių Motiejaus Valančiaus
gimnazijos direktoriaus
2015-12-31 dienos įsakymu Nr.V-104

**TELŠIŲ R. VARNIŲ MOTIEJAUS VALANČIAUS GIMNAZIJOS
POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS
TVARKOS APRAŠAS**

1. Šia tvarka siekiama padėti Mokyklos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.
2. Tvarka nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Mokykloje sąlygas.

3. Vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Mokykloje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Mokyklos darbo tvarkos taisyklėse.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – Mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

4. Pagrįsti fiziniai veiksmai

Mokyklos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

- 4.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;
- 4.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

4.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

4.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Mokyklos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

4.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

4.6. atskirti mokinį, griaunantį bendrą klasės tvarką ar Mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Mokyklos patalpoje, prižiūrimas Mokyklos direktoriaus paskirto darbuotojo (Pagalbos specialisto), arba jam teikiama reikiama švietimo pagalba. Mokyklos renginio metu pašalintą mokinį, kol teigiamai pasikeis mokinio elgesys (pavyzdžiui kol mokinys nusiramins, pasižadės tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiims jo tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali, prižiūri ir organizuoja mokinio perdavimą tėvams (globėjams, rūpintojams) arba bent vienam iš jų, gimnazijos vadovo įsakymu už renginio organizavimą paskirtas (-i) atsakingas (-i) darbuotojas (-ai);

5. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

6. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

6.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

6.2. mokinį vedant už rankos;

6.3. guodžiant mokinį;

6.4. pasveikinant mokinį;

6.5. padedant neįgaliam mokiniui;

6.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

6.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

6.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemonės;

6.9. teikiant pirmąją pagalbą.

7. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

7.1. naudojami kaip bausmė;

7.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

7.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

7.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

8. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

9. Mokyklos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

10. Poveikio priemonės:

Mokyklos darbuotojas, esant Tvarkoje nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Mokyklos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

- 10.1. pakeisti mokinio, grubiai pažeidusio mokinio elgesio taisykles, ugdymosi vietą.
- 10.2. iškviesti įgaliotą atstovą (budintį vadovą ar Pagalbos specialistą);
- 10.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;
- 10.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.
11. Taikant Tvarkoje numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.
12. Tvarkoje numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai Mokykla yra išnaudojusi visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (žodinė pastaba, pokalbis su mokiniu, tėvų informavimas, ir kt.) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Mokyklos tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
13. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo (direktoriaus pavaduotojas, Pagalbos specialistas), mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.
14. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir Mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu privalu fiksuoti raštišku pranešimu Mokyklos direktoriui ir pagalbos specialistui.
15. Mokyklos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys Mokykloje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos.

16. Ugdymosi vietos pakeitimas

- 16.1. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griaua mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.
- 16.2. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys su visomis mokymosi priemonėmis vyksta tęsti ugdymosi proceso į tam priskirtą kabinetą o mokytojas pasirūpina, kad mokinys turėtų darbo (jei mokinys neturi vadovėlio, pratybų, sąsiuvinio, mokytojas turi pasirūpinti papildoma mokomąja medžiaga, kuria naudodamasis mokinys galėtų išmokti pamokos temą);
- 16.3. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Mokyklos direktoriaus ar jo įgalioto asmens (direktoriaus pavaduotojo, Pagalbos specialisto) sprendimu, atsižvelgus į Mokyklos direktoriaus paskirto darbuotojo (prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą) arba švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

17. Mokyklos direktoriaus ar jo įgalioto asmens iškvietimas

- 17.1. jei mokytojas turi galimybę, telefonu iškviečia Pagalbos specialistą, direktoriaus pavaduotoją arba direktorių;
- 17.2. mokytojas gali paprašyti klasės seniūno arba jo pavaduotojo pakviesti Pagalbos specialistą, direktoriaus pavaduotoją arba direktorių;
- 17.3. Mokyklos direktorius ar jo įgaliotas asmuo (direktoriaus pavaduotojas, Pagalbos specialistas) tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal

kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

18. Mokinio daiktų patikrinimas

18.1. Jeigu Mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, Mokyklos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Mokyklos direktorių arba jo įgaliotą asmenį (direktoriaus pavaduotoją, Pagalbos specialistą);

18.2. Mokyklos darbuotojas ir (ar) Mokyklos direktorius arba jo įgaliotas asmuo (direktoriaus pavaduotojas, Pagalbos specialistas) turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant;

18.3. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Mokyklos darbuotojai, vienas iš jų – Mokyklos direktorius arba jo įgaliotas asmuo (direktoriaus pavaduotojas, Pagalbos specialistas). Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga;

18.4. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Mokyklą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga;

18.5. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Mokyklos direktoriaus paskirto Mokyklos darbuotojo.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Mokykla, taikydama poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, turi supažindinti mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų su Mokyklos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygos ir tvarka;

20. Mokyklos direktorius skiria:

20.1. Mokyklos darbuotojus, prižiūrinčius mokinius numatytais atvejais;

20.2. įgaliotą asmenį, pagal kompetenciją dalyvaujantį taikant poveikio priemones.

21. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugnai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir Mokyklos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

22. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Mokykla informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.

23. Su Taisyklėmis mokslo metų pradžioje mokinius supažindina klasės auklėtojas (mokiniai įpareigojami pasirašyti).

24. Taisyklės skelbiamos gimnazijos interneto tinklalapyje.

25. Tvarkos priežiūrą vykdo mokyklos Vaiko gerovės komisija.